

HECE TASLARI

aylık şiir dergisi

25

25

2056

77.on5Temmuz2021

hece taşları

aylık şiir dergisi

yayın yönetmeni

tayyib atmaca

son okuma

metin özarıslan

kapak fotoğrafı

yasin mortaş

muhabbet yeri

haydarbey mh. 32077. sokak
armada/2 d blok nu: 6
onikişubat / kahramanmaraş

0535 391 92 50

hecetaslaridergisi@gmail.com

77. sayı 15 Temmuz 2021

issn 2149-4509. (e-dergi)

BU SAYIDA

- Yasin Mortaş / İliklenmez
- Avni Doğan / Köyüm
- Metin Mert / Kimlik Beyanı
- Tayyib Atmaca - Metin Özarıslan
- Mehmet Durmaz / Erzurum Üzerine
Deyişme
- İbrahim Sağır / Her Şey Senin Eserin
- Lütfü Kılıç / Gurbet
- Yasin Şen / Osmanlı Şiiri ve Gerçeklik
- Cəmil Əkber / Ayna
- Osman Sarıveli / Sen Olmadın mı?
- Həsərət Kərimli / Aylar Ömürdən Gedir
- Erhan Çapraz / Gönül
- Tuncer Gülensoy / Şaman'a
- Lütfü Şehsuvaroğlu / Ömür Gazeli
- Rafiq Oday / Sən Yer Adamı Deyilsən
- Üner Dilek / Cühelaya Zem Olsun
Özde Kul Utanmasın
- Ali Rıza Kaşıkçı / Kandırdın Güzel
- Tayyib Atmaca / dOkunan Şiirler -23-
- Mehmet Avşar / Değirmenler

● Yasin Mortaş

İliklenmez

-ikiz mısralar-*

bir aşk bozumu eylül : dar dünya geçidinde
efil efil duygular : savrulur ah ülkemde
hangi yanımız harman : bu kıyametler kimin
mahalli bu sesimle : merhem yok mu etime

sabit kalem bir hüznün : yazmazsa karadır gün
sakızlaşmış yönlerim : yağmalı üzgülerim
can başımda yara var : kavladıkça kanar gün
Anadolu yanmalarım : nasır saat başlarım

bu lâklâklı sokaklar : sarsının satırbaşı
kablelvuku bir kazanç : çarşılarda kan satmak
iliklenmez bir ağız : ağızı açık yalanlar
şu bakış fanusunda : uzaklar çakmak çakmak

bir aşk köprüsü dünya : öte'ler geçidine

* "şiiiri karşılıklı, alt alta, üst üste, aşağıdan yukarı, çapraz her ne şekilde okursanız şiir okumuş olursunuz."

● Avni Doğan

Köyüm

Rüzgârı şen esen benim köyümde
Serin yaylaları çiçek kokardı

Yüce dağlarına akşam inerken
Ay nazlı doğardı gün hoş batardı

Bulutları aşıp giden dağlarda
Lale açar kekik/sümbül kokardı

Güneş pişirirdi yiğitlerini
Yürekleri düz ovalar kadardı

Bir efsane olan göl yazısında
Ekilip biçilen umutlar vardı

Üzümler yetende bağlar şenlenir
Güz gelende toy düğünler başlardı

Ve ben hayal kuran bir çocuktum hep
Hülyalarım kartallarla uçardı

Bir baktım bir baktım büyüdüm eyvah
Zalimdi gerçekler canlar yakardı

Şimdi viran olmuş bağlar bahçeler
Anladım tek gerçek mezarlıklardı

● Metin Mert

Kimlik Beyanı

Sorulursa bir gün kimliğim eğer
Kütükte numaram sayım bellidir
Al topraklı bir el Alucra derler
Yıldızlara komşu köyüm bellidir

Ruhum desen desen dokunmuş cicim*
Düğünüm derneğim toyum bellidir
Hamurla tuz gibi yasla sevincim
Zeytinim ekmeğim suyum bellidir

İstanbul'da tambur Erzurum'da saz
Konya'da inleyen neyim bellidir
Bir kaval sesinde sarsılsam biraz
Gönül coğrafyamda fayım bellidir

Destanlarla coşkun dilimde ingem
Benim kahramanlık huyum bellidir
Şehitler kanından varlığım simgem
Gönderde yıldızım ayım bellidir

Yan gözle yurduma hele kim bakar
Hedefe kilitli yayım bellidir
Sırtında doğduğum öldüğüm Aşkar
Ak kanatlı göksel tayım bellidir

*Cicim: Ensiz olarak dokunmuş yöresel, nakışlı, ince kilim / TDK.

● Tayyib Atmaca ● Metin Özarslan ● Mehmet Durmaz

Erzurum Üzerine Deyişme

Tayyib Atmaca

Erzurum mu gözlerinde tütüyor
Yoksa canın çağ kebab mı çekiyor
Her seferde yeni engel çıkıyor
Gidelim dutların yettiği zaman

Metin Özarslan

Çoban iken kuzuları koç ettik.
Memur olup Ankara'ya göç ettik
Erzurum'u başımıza taç ettik
Benliğe dadaşlık kattığı zaman

Mehmet Durmaz

Şimdi deyişmenin sırası he mi?
Depreşti bende de çağın özlemi
Kıtlama çayların bol olsun demi
Kadayıf dolma "hışş" ettiği zaman

Tayyib Atmaca

Sor bakalım Metin özledim derse
Sen de üç beş günlük girmezsın derse
Kalkar da gideriz gönül isterse
Korona belası gittiği zaman

Metin Özarslan

Gidelim diyorsan bekle Temmuz'u
Karlı zirvelerde arama muzı
İster şişek kesek istersen kuzu
Sürüler kuşluğa yattığı zaman

Mehmet Durmaz

Kanıma karıştı ekmeği tuzu
Erzurum özümde bir dinmez sızı
Gitmesek bu özlem yaşatsa bizi
Hayat biter özlem bittiği zaman

Tayyib Atmaca

Söz gönülde kaynar dile dökülür
Gülün kahrı solana dek çekilir
Büyükler ne derse boyun bükülür
Korkarım kaşların çatdığı zaman

Metin Özarslan

Şu Çukurova'nın yazı da yitmez
Ezgisi yürüktür sözü hiç bitmez
Gönlünde göveren sızı kâr etmez
Erzurum gözünde tüttüğü zaman

Mehmet Durmaz

Özlem tandırında pişmiştir özüm
Erzurum deyince doluyor gözüm
Akort bozuluyor susuyor sazım
Donarım güz kuşu öttüğü zaman

Tayyib Atmaca

Kim diyor ki Mehmet durmaz sözünde
Korkarak yanmadı aşkın közünde
Her gün dünya küçülüyor gözünde
Sözü yağa bala kattığı zaman

Metin Özarslan

Atmaca söz attı gitti Maraş'a
Dostun fırlattığı taş gelmez başa
Özü pişen donmaz, vurmaz yokuşa
Leziz çağ kebaptan tattığı zaman

Mehmet Durmaz

Nasip oldu bülbül olup şakıdık
Dadaş diyarında mektep okuduk
Aslında orada insan dokuduk
Anladık aklımız yettiği zaman

Tayyib Atmaca

Ümmi Sinan mektebinde okudum
Bülbül hasta ben yerine şakıdım
“Gönül tezgâhında şiir dokudum”
Gün dağlar ardına battığı zaman

Metin Özarslan

Mevzu çağdan açılmıştı en baştan
Düşürdük lokmayı elden avuçtan
Kurtlar mı çekinir yırtıcı kuştan
Dağ başını duman tuttuğu zaman

Mehmet Durmaz

Vuslat ötelenir kalırız naçar
Acaba bu özlem ne zaman geçer
Şiir serçeleri dağlara kaçar
Atmaca pençeyi attığı zaman

Tayyib Atmaca

Üçümüz de olduk Ferhat çırağı
Geçtik gittik elli sekiz durağı
Çıkmaz Özarslan'ın sesi sorağı
Top atsan uyanmaz yattığı zaman

Metin Özarslan

Tayyib, Mehmet alıp beni araya
Çekerler her dediğimi daraya
Siz olmadan gideyim ben nereye
Devranın insanı yuttuğu zaman

Mehmet Durmaz

Özarslan rüyada yapıyor kayak
Uyanırsa bize atacak dayak
Şiir kuşu uçmaz kalmazsa ayak
Boş söz artar kelim bittiği zaman

Tayyib Atmaca

Erzurum'da garson sayısın şişleri
Şükür sıfırladık azı dişleri
Belki biter bu dünyanın işleri
Yalnızlık çenemi çatığı zaman

Metin Özarslan

Varsın dişlerimiz bizden olmasın
Ne yedik ne içtik kimse bilmesin
Pekmezli kadayıf kusur kalmasın
Kelleyi paçayı üttüğü zaman

Mehmet Durmaz

Erzurum'un çağı, şişi vesile
Şairler getirir dostluğu dile
Yürek deprem yaşar görürse hile
Yıkılır dost dostu sattığı zaman

Tayyib Atmaca

Hele deyin dostlar nêdip nêtmeli
Şelale'ye geze geze gitmeli
Palandöken ile sohbet etmeli
Kar boran başını örttüğü zaman.

Metin Özarslan

Gönlümüz bağlanmış söz ile saza
Bu havalar meydan okur ayaza
Cümle kışlar döner mutlaka yaza
Analar yünleri dittiği zaman

Mehmet Durmaz

Bar tutan dadaşta gam keder kalmaz
Gidelim başka yer bize yâr olmaz
Naim Hoca, Teyo Pehlivan ölmez
Çoban, töresini güttüğü zaman

Tayyib Metin Mehmet

Nene Hatun ketesiyle beslendik
Emrah olduk, Sümmanî'ye seslendik
Reyhanî'nin yağmurunda ıslandık
Yok oluruz bunlar yittiği zaman

● İbrahim Sağır

Her Şey Senin Eserin

Bir potada erittim acıları, hazları,
Ömrümün hazanında seveli sen nigârı.

Bahtımın bahçesinde şakımadın ey bülbül,
Hicranınla gün be gün yandı nârına gönül.

Hiç vefa göstermedin, ıstırabından başka,
Hep şüphe ile baktın kalbimdeki bu aşka.

Bigânelik dağından saldın gam oklarını,
Estirdin baharıma hep hüznün rüzgârını.

Kuşattı dört yanımı gözlerinin sihiri,
Sunmadın bimarına bade-i aşk iksiri.

Açtım gönül kapımı gel gir dedim girmedin,
Aşkının pınarından bir yudum içirmedin.

“Unut” diyorsun şimdi, unutmak ah unutmak,
Bunu diyeceğine beni ateşlerde yak.

Savrulsun da küllerim elem vadilerine,
İftiharla nazar et bu hazin eserine.

Kalbimde hatıralar kaldıkça dilim dilim,
Yaşlı gözümü siler şu buruşuk mendilim.

Tatlı bakışın kaldı senden yâdigâr bana,
Kokunu getirmiyor artık bu rüzgâr bana.

Alnımda kırıışıklar senin hüznünü taşır,
Etrafımda hayalin bir sır gibi dolaşır.

Hâlâ kulaklarımda sesinden nağmeler var,
Aşkına inanmadın kömür gözlü nazlı yâr.

Sevdamı saracağım elem bulutlarına,
Kendimi vereceğim bahtımın rüzgârına.

Bir potada erittim acıları, hazları,
Ömrümün hazanında seveli sen nigârı.

● Lütfü Kılıç

Gurbet

Gurbet elin cefasını
Çekerek ömür geçirdim.
Vuslat tarlasına umut
Ekerek ömür geçirdim.

Acıları yudumladım,
Biçareye çıktı adım,
Günden güne, gıdım gıdım,
Çökerek ömür geçirdim.

Gecesi, gündüzü oyun,
Tadı yok ekmeğin, suyun,
Kara talihime boyun,
Bükerek ömür geçirdim.

Şaşırttılar feleğimi,
Diyemedim dileğimi!
Dilimlenen yüreğimi,
Dikerek ömür geçirdim.

Sılaya son seferimi,
Anışım kesti ferimi,
Can evimden ciğerimi,
Sökerek ömür geçirdim.

Lütfü'yüm yoğruldu gamla,
Yandım sabahsız akşamla!
Gözyaşımı damla damla,
Dökerek ömür geçirdim.

Osmanlı Şiiri ve Gerçeklik

İnsanın saf gerçekliğini ve hep bir endişeden doğan hakikati arama ihtiyacını edebî türler çeşitli muhtevalara bürüyeyerek ifade ederler. Bunlar içerisinde şiir bu konuda en öne çıkan ve en işlevsel edebî formalardan birisidir. Osmanlı şiiri bu hususta asırlarca işlenmiş bir dikkat geliştirmiş ve şiiri insanın kendi gerçekliğinde derinleşmesi ve kendi hakikatini anlamada bir vesile olarak görmüştür.

Osmanlı şiirine göre insan bilginin kaynağına erişmeye çalışan bir yolcudur. Şair bu yolculuğun sürecini, duraklarını, bu esnada yaşananları ve bunun neticesinde ortaya çıkan hikmeti ve irfanı dile getirmektedir. Osmanlı medeniyeti şairin; ârif, âşık ve hakîm olmasını ister. Bu bakımdan şiir söyleyen/yazan her kişi, şair; her söz şiir değildir. Şiirin her türü de muteber değildir. Osmanlı Medeniyeti bu bakımdan çok seçicidir. Şiirin zaman içinde yakaladığı şekil ve muhteva mükemmelliği kanaatimizce bununla ilgilidir. Bizce Osmanlı şiirinin estetikleşme sürecine dair araştırmalarda bu hususun göz ardı edilmemesi gerekir. Ancak bu şiir geleneğini asırlarca beslemiş bu sürece araştırmacıların dikkat ettiği, üzerinde durduğu pek de söylenemez.

Osmanlı mütefekkir, şiiri bizim bugünkü yorumlarımızdan çok başka değerlendirir. Aslında Osmanlı bilgeliğinin şiir hakkındaki yorumlarıyla günümüzde yapılan araştırmalardan elde edilen sonuçların ve yorumların çatıştığını, bunlar arasında hiç değilse epistemolojik bağ kurulamadığını söylemek gerekir. Osmanlı şiirine ait kavramlar bu yorumlarda yerli yerine oturmadığı gibi tespit, iddia ve hatta ithamlar da araştırmaların bu şiirdeki özü tam anlamıyla tespit edemediğine ve bunun da belli bir zamanı gerektirdiğine işaret etmektedir. Şunu da belirtelim ki, Osmanlı şiiri üzerine yapılan çalışmaların ağırlık noktası metin neşridir.

Buradaki düşüncelerimizi temellendirmek üzere kadim bilgeliğin şiir hakkındaki yorumlarına, şairler hakkındaki değerlendirmelerine bu çalışma boyunca bilhassa dikkat çekmek istedik. Burada bir örnek olmak üzere Hâfız Divanı'nı ve bu divan hakkındaki yorumları zikretmek istiyoruz. Hâfız

Divanı klasik anlayışın en fazla izlenebildiği bir eser olması açısından dikkat çeker. Bu divan hakkında, Nefâhâtü'l-Üns'te kayıtlı bulunan şu yorumu okuyalım:

“Gaybın dili ve sırların tercümanıdır. Nice gayb sırlarını ve hakikat mânâlarını suret kisvesinde mecaz dilinde göstermiştir. Bir pîrin iradet elini tutup tutmadığı ve tasavvufta bu taifenin birinden nisbet alıp almadığı bilinmemektedir. Fakat tasavvuf ehlinin meşrebine uygun olup âdeti o kaynaktan fışkıran şeylerdir; bu ondan başkasına nasip olmamıştır. (...) Hâsılı her beyti bir aşk cümbüşü, marifet ve zevk kaynağıdır ki, yudumundan âlemden akılları çılgıncasına sevgi ile dolar, neşvesinden insanların fikirleri etkilenir. Faziletlerin şöhreti nadirattan olan sözler gibi cihana yayılmıştır.”¹

Bu satırlar bir geleneğe mensup şairin divanına, yine o geleneğin içinde yetişen başka bir şahsiyet tarafından yorumudur ve son derece dikkat çekicidir. “Gaybın dili” ve “sırların tercümanı” ne demektir. “Sır” nedir? Bunlara cevap verebilmek oldukça zordur. Daha birçok soru bizim o gelenekten ne kadar uzak düştüğümüzü net bir biçimde ortaya koymaktadır. Fakat bu sorulara bir cevap veremeden o divanların anlaşılması bizce mümkün değildir.

Osmanlı şiir geleneğinde bilginin kaynağına erişmiş kişilerin sözlerine itibar edilir. Onların söyledikleri artık sadece şiir değil hikmettir. Burada amaç kendini bilen, âlemin özünü ve ruhunu idrak etmiş, yaratılışın sırrına ermiş şairlerden biri olmaktır. Bu da ancak hakikatin veya aşkın mektebinde tahsil edilebilecektir. Bunun haricinde söz söyleyenler ne derlerse desinler “yalan” söylerler. Erzurumlu Emrah'ın “Hakikat mektebinden ders-i aşkı almayan âşık / Özün bilmez sözün bilmez ne söylerse yalan söyler”² mısraları bir bakıma buna işaret etmektedir.

Demek ki, şair şiir söyleyenlerin hakikat mekte-

1 Abdurrahman Câmî, *Nefâhâtü'l-Üns Evliya Menkıbeleri*, Tercüme ve şerh: Lâmiî Çelebi, Haz.: Süleyman Uludağ-Mustafa Kara, Marifet Yay., İstanbul 1995, s. 829.

2 Ali Berat Alptekin, *Palandöken'in Zirvesindeki Âşık Erzurumlu Emrah*, Akçağ Yayınları, Ankara 2004, s. 30.

binde aşk dersinden okumaları gerektiğini düşünmektedir. Aksi halde onun söyledikleri yalandan başka bir şey olmayacaktır. Buradan anlaşılıyor ki, şairin konumu onun bir hakikati dile getirmesini zaruri kılmaktadır.

O aslında bir hakikati dile getirmek isterken bize kendi gerçeğini takdim etmektedir. Bunu sağlayan şey de aşktır. Hakikat mektebinde okuyup aşk derisi görmüş ve kendi özünden bize haberler veren şairi söyleten aslında Hakk'ın takdiridir. Burada Hâfız-ı Şirâzî'nin şu sözlerine yer vermek istiyoruz: “Defalarca söyledim, yine de söylüyorum: Ben âşıkım, fakat bu yola kendiliğimden koşmuyorum ki, Tanrı takdiri bu! Dudu gibi beni aynanın önüne koydular. Aynanın ardındaki ezel üstadı neyi söylüyorsa onu söylüyorum.”³

Bu sözlerle göre şairdeki hâkim endişe ebedî olmak değildir. Genel anlamda o birileri beğensin diye de eserini ortaya koymaz. Öyle olduğu takdirde şair yalancılar arasında sayılır. O, bir hakikati idrak etmenin peşindedir. Dolayısıyla genel anlamda Müslüman şiirinin bir hakikati idrak etme peşinde olduğunu söyleyebiliriz. Türk şiiri de bu ana çizgi üzerinde gelişme göstermiştir. Özellikle Osmanlı şiirini değerlendirmede bu hususun göz ardı edilmemesi gerekir. Kanaatimizce Osmanlı şiirinin şekil mükemmelliğini uzun asırlar boyunca koruyabilmesinin ardındaki güç bu çizgi üzerindeki yürüyüşünü sürdürmesi ve onun şiir hususundaki kadim görüşünün pek değişmemesidir. “Pek” dememizin sebebi Osmanlı'nın son devirlerine doğru bu konuda görülen idrak değişikliğidir.

O hâlde şâir kimdir? Buna göre şâir; aşkı, ilmi, muhabbeti, insanın bu dünyadaki vazifelerini, onun ve varlığın özünü idrak ve sonra da bunu ifade edendir. Diğer anlamıyla o hakikati arayandır. O, “Yaratıcı”yla arasındaki bağı “aşk”ın ve “ilm”in derinliğiyle ortaya koymak isteyendir. Bu anlayışta “aşk” en basit anlamıyla yaratılanın Yaratıcı karşısında duyduğu sonsuz bir bağı adıdır. “Dolayısıyla şairler en büyük yaratıcıyı, yaratıcılığının öncesi ve sonrası olmayanı ve insanı en güzel şekilde yaratmış olanı anlatırlar, yaratıcılığının sınırlarını açıklarlar.”⁴

3 Şirâzî, *Hafız Divanı*, Çeviren: Abdülbaki Gölpınarlı, MEB Yayınları, İstanbul 1992, s. 382.

4 Mehmed Çavuşoğlu, “Divan Şiiri”, *Türk Dili Dergisi Türk Şiiri Özel Sayısı II (Divan Şiiri)*, Sayı: 415-416-417 / Temmuz-Ağustos-Eylül 1986, Ankara 1986, s. 7..

Bu durumda Osmanlı litaretüründeki şiir ve şair kavramlarıyla bugün kullandığımız şiir ve şair kavramları arasında bariz bir fark ortaya çıkmaktadır. Buna göre Osmanlı Edebiyatı'na yönelik kavramların yeniden gözden geçirilmesi ve tanımlanması zarureti de ortaya çıkmaktadır.

Biz buna bazı edebî metinlerde yer alan ifadelerden yola çıkarak açıklık getirmek istiyoruz.

Mesela Kaygusuz Abdal Menâkıbında, Kaygusuz'un, şeyhi Abdal Musa'ya vardıktan sonra söylediği “Bihamdüllâh ki vâsıl olduk bugün devletlü sultâna” mısraıyla başlayan şiiri üzerine o mecliste bulunanların hâli şöyle ifade edilir: “Çün kim Baba Kaygusuz Sultân bu nutukları söyleyüb cemi' halîfeler (işitdiler) her biri tahsin etdiler. ‘Âferûn’ didiler. Bunun gibi söylemeğe heves iderlerdi. Ammâ iki sözi bir yire getürüb nazm idemezlerdi. Anı bilmezlerdi kim, hidâyet-i Hakk'dur, şi'r degüldür.”⁵ Bu son ifadeler oldukça dikkat çekicidir. Nazmın burada şiir değil de Hakk'ın hidâyeti olduğu söyleniyor. Bu husus bile şiire Osmanlı düşünce dünyası içinde hangi mertebelerden bakıldığını bilmeyi ve bunları anlamayı zaruri kılmaktadır.

Kadere duyduğu mutlak teslimiyetten ötürü, Osmanlı şairinin insan, varlık ve eşya algısı insanın trajedisinden, bir başka deyişle çatışmalarından daha başka bir şeydir. Onun şiiri, bu dünyaya sürgüne gönderilen ve nefes aldığı her an hasret ateşini yudumlayan bir yolcunun veya kahramanın feryadı veya destanıdır. Şair, mutlak bir şekilde teslim olduğu kaderin en sadık üyesi olma yolunda derin bir vecd ve gayret içindedir. Sevgilinin itiraz kabul etmez otoritesi, âşığı tam bir teslimiyetin içine bırakmıştır. O, bu dünyada teslimiyetinin imtihanından geçmektedir. Dünya âşığın sadakatının ölçüldüğü bir sınav yeridir. Hayat, bu mahallin sadece dekorundan ibarettir. Bütün mevcudat bu oyunun kahramanı olan insanoğlunu bütün hususiyetleriyle ortaya koymakla mükelleftir. Bu sebepten varlık Osmanlı şiirinde sembolik bir özellik arz eder. Çünkü tabiatı olduğu gibi anlatmak, bugünkü anlamdaki bir gerçekliği kuru bir şekilde nakletmek bir kere bu edebiyatın amacı değildir. Bu yüzden, Osmanlı şiirinde Batılı ve günümüzdeki anlamda bir gerçeklikten söz edemeyiz.

5 Abdurrahman Güzel, *Kaygusuz Abdal* (Alâeddin Gaybî) Menâkıbnâmesi, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1999, s. 133.

Her neyi ele alırsa alsın şairin ana mevzusu her zaman aşktır. Aşk dile getirmenin en tabii yolu mazmun, mecaz, edebî sanatlar ve sembollerle kurulu bir dil olacaktır. Yani diğer bir anlamda “aşk”ın hâkim olduğu sembolik bir dil ortaya çıkacaktır. Çünkü “semboller bakî olan şeyleri fani şeylerle bize bildiren köprülerdir ve bu sembolik dil dışında en yüce hakikati ifade edebileceğimiz başka bir vasıta yoktur.”⁶

Divan şiirinde dilin sahip olduğu bu imkânlar silsilesini ifade eden en tipik örnek, Lâtîfî’nin şu sözleridir:

“Egerçi şu‘arâ-i nükte-ârânun şi‘r-i mecâzî libâs ve hakikat-iltibâsından def ü ney vü nukl ü mey inhâ ve iş‘âr ider ‘ibârât u isti‘ârâtı gelürse zâhiri-ne nâzır olup evsâf-ı şarâb u şâhid ve hayâl-i sâk u sâ‘id mülâhaza olunmaya ki lisân-ı erbâb-ı hakikat ve zebân-ı ashâb-ı tarikatda rûy-ı mecazdan hakikatı müş‘ir ve müştemil her lafzun bir ma‘nâsı ve her ismün bir müsemması ve her kelâmın bir te‘vîli ve her te‘vîlün bir temsili olur.”⁷

Latîfî burada eski şiire çok yapay bir “gerçeklik” izafe edenlerin gözden kaçırdıklarını düşündüğümüz bir noktaya işaret ediyor. Latîfî’ye göre hakikat erbabının ve tarikat ehlinin sözlerini bilenlerin dilinde her lafzın bir manası, her ismin bir müsemması, her sözün bir yorumu ve her yorumun bir temsili vardır. Buradaki “hakikat erbâbının dili” ibarelerine dikkatinizi çekmek istiyorum. Demek ki, Lâtîfî’nin içinde yetiştigi gelenek, gerçek bir şairin bir hakikat erbabı olduğunu kabul etmek yanında ortak bir hakikat şuurunun olduğunu da teslim etmektedir. Burada ikinci dikkat edeceğimiz husus her sözün bir temsiline olduğunu söyleyebiliriz. Türk Edebiyatında bugün bile çözölmeyi bekleyen meseleyi müellif bu sözlerle dile getirmektedir.

Latîfî’nin yukarıdaki sözleri bize ister istemez Yunus Emre’nin “Bizim sevdiğimiz Hak’tır / Bu halka göz ü kaş gelir” mısralarını hatırlattı. Demek ki, Türk Edebiyatı temsiller üzerine inşa edilmiş, sembolik bir dil geliştirebilmiş bir edebiyattır. Bugün ise edebiyat araştırmacılığımız semboller ve bu edebiyatın kullandığı dili Osmanlı irfanını ve düşünce yapısını merkeze alarak çözümlemek ye-

rine mevcut malzemenin bugünkü karşılığını katı bir gerçeklik anlayışından hareketle bulmak ve anlamaya çalışmak, bunu yapamadığında ise sükût etmek üzere hareket etmektedir.

Eski şairler bugünkü anlamdaki bir gerçekliğe oldukça mesafeli yaklaşmışlar, hatta bazen bu dünyanın, bugün anladığımız anlamda bir gerçekliğin hakikatte olmadığını öne sürmüşlerdir.

Bundan ötürü eski şiirimizin kendine özgü bir gerçeklik anlayışından söz edebiliriz.

“Dîvân şâirleri, altı asırlık bir gelenek içinde günlük hayatın, müşahhas tabiatın ve ferdî psikolojilerin dışında; değişmeyen bir takım ezeli ve ebedî hakikatlerin, eşyanın taşıdığı sırların peşinde oldular. Günlük dertleri ve sıkıntıları, bir an bile hatırlarına gelmedi. Fuzûlî, ‘Şikâyetnâme’sinde yazdıklarını, gazellerinde de tekrar edebilirdi.”⁸ diyen Necmettin Türinay haklıdır. Fakat durum böyle olmadı. Şikâyetnâme’nin muhtevası aynıyla Fuzûlî’nin şiirlerinde yer alıyor olsaydı bugün biz bunları konuşup yazıyor olmayacaktık. Burada asıl olan Osmanlı düşüncesinin karakteristik yapısıdır ve bunun şiir üzerindeki hâkimiyetidir. Buna göre Osmanlı şairiyle günümüz şairini aynı potada değerlendirmek, benzer kavramlar etrafında onların mukayasesini yapmak, bu şiir geleneğini anlama noktasında sadece problemlili sonuçlar doğurmaktadır.

6 Cihan Okuyucu, *Divan Edebiyatı Estetiği*, L-M Yayıncılık, İstanbul 2006, s. 76.

7 Rıdvan Canım, *Latîfî, Tezkiretû’s-Şuarâ vü Tabsıratu’n-Nuzamâ*, Ankara 2000, s. 83.

8 Necmettin Türinay, *Geleneğin Direnişi Yeniliğin Ufukları*, Akçağ Yayınları, Ankara 1996, s. 35.

● Cəmil Əkbər

Ay Ana

Həcər ananın əziz xatirəsinə

Göz gəzdirdim yaşadığın yaylağa,
Görünmədin gözlərimə ay ana.
Səcdə qıldım su içdiyin bulağa,
Su vurmadım üzlərimə ay ana.

Ha boylandım qadınların dəsinə,
Könül istər nəfəsinlə isinə,
Qulaq asdım anaların səsinə,
Eşitmədim sözlərini ay ana.

Soraq saldım obalara, ellərə,
Nəzər saldım sən gəzdiyin çöllərə,
Ha boylandım cığırlara, yollara,
Tapammadım izlərini ay ana.

Sənin kimi tutan yoxdu dəstimdən,
Duman qalxar, başdan çıxan tüstümdən,
Əllərini çəkən zaman üstümdən,
Gücsüz sandım dizlərimi ay ana.

● Osman Sarıvəli

Sən Olmadın mı?

Gözəlim, mən hara, aşılıq hara?
Bu sazi çaldıran sən olmadın mı?
Öz gizli eşqimi, pünhan dərdimi,
Aləmə bildirən sən olmadın mı?

Alnında gah günəş, gah qara duman,
Hərdən gülər üzlü, hərdən pərişan.
Yaralı eşqimi bəzən ağladan,
Bəzən də güldürən sən olmadın mı?

Nizə kipriklərə qana-qan deyən,
Qoşa hörüklərə cüt ilan deyən,
Bir gündə min dəfə mənə can deyən,
Min dəfə öldürən sən olmadın mı?

● Həsərət Kərimli

Aylar Ömürdən Gedir

Aylar ömürdən gedir, illər ömürdən gedir,
Artır üzdə qırıqlar zamanın ütüsündə.
Hərdən dözə bilmirəm, nazı içimi didir.
Boğuram dərdlərimi siqaret tüstüsündə.

Bəxt, yığval ağarıbdı saçımda birər-birər,
Bir gün susuz qoymuram, suyu gözümdən gəlir.
Ləçək-ləçək tökülür dilimdəki nəğmələr,
Onların da payızı ölmüş sözümdən gəlir.

Gərək büdrəməyəsən axar çayı keçəndə,
Təntiyib yıxıldınsa çay səni aparacaq.
Bitməyə doğru yer seç, özünə yer seçəndə,
Yoxsa tufanlar bir gün kökündən qoparacaq.

Ayaqlayıb əzdiyim, bu qara qarışıqlar,
Bir gün məni tapdayıb, üstümdən keçəcəkdi.
Bir yerə cəm olacaq, xatirələr, duyğular,
Bu dünyadan mənimlə əbədi köçəcəkdi.

Yaşaya bilməsəm də qoynunda istəyim tək,
Bu dünya da gözəldi, bu həyat da gözəldi.
Nə olsun arzularım açmadı çiçək-çiçək,
Nə olsun ürəyimin dərdləri də özəldi.

Aylar ömürdən gedir, illər ömürdən gedir,
Artır üzdə qırıqlar zamanın ütüsündə.
Hərdən dözə bilmirəm, nazı içimi didir.
Boğuram dərdlərimi siqaret tüstüsündə.

● Erhan apraz

Gönöl

Gönöl düşmüş bir gerçeğın peşine,
Pare pare dağılıp da taş olur.
Kerem eyle firkeatinle aslıma,
Muamma ipliğın çözen baş olur.

Dosttan ayrı düştüm daim ağılarım,
Ağılarım da ciğerciğım dağılarım,
Aşka dalıp karaları bağılarım,
İnci mercan döken gözden yaş olur.

Bu dünyada murat almak ne mümkün,
Göl bülbüle bülböl güle hep küskün,
İsterse mabudum der “kün fe yekün”
Yokluğun çölünde bin bir aş olur.

Fakîr olup dost bağıında gezerim,
“Şaraben tahura” engür ezerim,
Hak için kefenim şeksiz çezerim,
“Kabe kavseyn ev edna’da” kaş olur.

Şaman'a

Altay'da bir Şaman vardı,
"Atasagun" derler idi.
Elindeki defi çalar,
"Kök Tengri" ye söyler idi.

Giysisindeki ziller,
Çalıyordu döndükçe.
Dirilirdi yeniden,
Bu dünyada öldükçe.

"Kemi falı"na baktı,
Benim elimi tutup.
Gözlerini kapattı,
Bu dünyayı unutup.

Yedi kat yere düştük,
Karahana'ya ulaştık.
Kazanlarda kaynadık,
Kaynadık sonra taşttık.

Ataların ruhları,
Saf saf olup durmuşlar.
Her biri "Balbal" gibi,
Sırayla oturmuşlar.

Şaman kan ter içinde,
Döndükçe dönüyordu.
Feri gitti gözünün,
Işığı sönüyordu.

Beni sorguladılar,
Soruları zor idi.
Biri elin uzatıp,
Omuzuma kor idi.

Şaman bunu görünce,
Tutup beni uçurdu.
Yedi kat yeri yarıp,
Yer yüzüne kaçırdı.

Şaman elinde tokmak,
Davula vuruyordu.
Sonra semaya bakıp,
Bir şeyler soruyordu.

Üstündeki giyside,
Kemikten düğme vardı.
Sanki bir çift göz gibi,
İnsanlara bakardı.

Davulunun derisi,
İnsan derisi idi.
Üstündeki "tamga"lar,
Bir su perisi idi.

Kaftanındaki ziller,
Döndükçe çalıyordu.
Şaman gözü kapalı,
Göklere dalıyordu.

Vurdu, vurdu davula,
Ateşe bir toz attı.
Toz öyle gürledi ki
Yeri göğü tozattı.

O tozların içinden,
Çıkıp geldi kırk 'kempir',
Ağızları kan dolu,
Olmuşlardı bir vampir.

Ellerinde bıçaklar,
Şaman'a saldırdılar.
Fırtına, boran olup,
Toprağı kaldırdılar.

Şaman elinde davul,
Döndükçe dönüyordu.
Ateş Şaman'a girdi.
Şaman'sa ölüyordu.

Şaman son bir gayretle,
"Yetiş Kök Tengri!" dedi.
"Yetiş Kök Tengri!" diye,
Dokuz kere gürledi.

Kök tengri elin verdi,
Dokuz kat gök'ten ona.
Güç verdi, kuvvet verdi,
Öyle yürekten ona.

Kök Tengri'nin gücüyle,
Şaman birden canlandı.
Tokmağı sallayınca,
Üstü başı kanlandı.

Öldürdü kempirleri,
Kök Tengri'ye el açtı.
Durdu elinde davul,
Benimle kucaklaştı.

● Lütfü Şehsuvaroğlu

Ölüm Gazeli

Nefî'ye
"Hem kadeh hem bâde hem bir şûh sâkîdir gönül"

Gönül hem kadeh hem bade hem de sâkîdir ki şuh
Hiçi yoklar varı kollar ölmez bâkîdir bu ruh

Güle hoyrat bakan sözde bahçıvanlar ancak
Sayılır gülsitanlarda nücme yahut boş güruh

Bizler aşkın irşadıyla kaniyiz dâim güle
Güle bir kez nazar etmeyen ne varsa mekruh

Sular yükselirken kendini balık sanman tuhaf
Gemilerde tâlim yok nasıl yoldaş olsun ki Nuh

Şahsuvarsın ısrarın Nefî'ye ithaftır senin
İçelim bu dem gün doğmadan kuburdan kan sabuh

● Rafiq Oday

Sən Yer Adamı Deyilsən

Özün şəkildən qəşəngsən,
Şəklin də özündən gözəl.
Həyat səni düşürməsin,
Heç zaman gözündən, gözəl.

Bu necə bir gözəllikdi?
Eşqə sığışdırmaq olmur.
Üzündən süzülən nuru,
Yığış-yığışdırmaq olmur.

Baxırsan həyat dolusu,
Qadınsan adın üstündə.
Yıxılır evi baxanın,
Kül olur odun üstündə.

Yığış, tez get buralardan,
Sən yer adamı deyilsən!
Gəlişinlə yer üzünü
Tutsun qadamı deyirsən?!

Gör necə əsir etmisən,
Düzü dünyanı özünə.
Səni görən zindan sanır,
Düzü, dünyanı özünə.

Apar, Tanrım, bu gözəli,
Mələklərə ortaqlaş.
Hamı azad olsun deyə,
Öz hücrəndə dustaqlaş.

● Üner Dilek

Cühelaya Zem Olsun

Sen saki ol sun badeni içeyim
Aşıkanın davetine dem olsun
Derunidir ehli-aşkın sevdası
Dervişanın ahvaline cem olsun

Yetsin sevdan mahlûkatın hepsine
Duaların güç katsın nefesine
Koy başını gülşenin sinesine
Serp sevdanı andelibe yem olsun

Fani olan beka ister Mevla'dan
Niyet o ki paki ola beyzadan
Ehl-i gaflet bi-haberse sevdadan
Varsın sözüm cühelaya zem olsun

Özde Kul Utanmasın

Üslub-u beyanına ayniyle insan derler
Hakim ol ki lafzına sözde dil utanmasın

Akla mugayir gerek illa hilaf-ı edep
Lisan-ı hal babında özde kul utanmasın

Aşıkanın gönlünde ateş-i suzan harı
Varsın vefakâr canan közde kül utanmasın

Nabzını tut nazımın besteyi yardım iste
Nağmehan olası ki sazda tel utanmasın

● Ali Rıza Kaşıkçı

Kandırdın Güzel

Nereden düşürdüm gönlümü sana,
Odlara düşürüp yandırdın güzel.
Ben meyil vermezdim fenadan yana,
Sahte bakışlarla kandırdın güzel.

Aşk ilmi sökölür Elif adıyla,
Uzlet bize fezâ, yâr muradıyla,
Ciğerim yanarken aşkın oduyla,
Ekmeğimi tuza bandırdın güzel.

Aşk ile Mevlâ'nın ettiği hitap,
Aşk için yazıldı dört büyük kitap,
Güneşi batıdan çıkarmadan Rab,
Dünyamı tersine döndürdün güzel.

"Oku" diye başlar ilk inen o nur,
"Oku"yla yüreğe tecelli konur.
Bilmeyen elifi bir mertek sanır
Merteği eliften sandırdın güzel

İlk vatan, ilk gurbet, o ruh meydanı,
Çekmişim gönlüme kara sevdanı.
Göklere sunduğum bu garip canı,
Zülfüne dolayıp indirdin güzel.

dOkunan Şiirler-23-

Günümüz şairlerinin yüzde doksan dokuzuna hece ve aruz ölçüsüyle şiir yazıp yazmadıklarını sorduğumuzda önümüze şu iki işareti koyarlar: !?

Kimisi gençliğinde denediğini söyler, kimisi de sözüm ona gazel başlığı altında yazdıklarını aruz diye takdim etmeye çalışır. Onlardan bir adım ileri giden bazıları ise bol imaleli ve bol zihafli manzumelerinin altına mutlaka aruz kalıbını da not ederler. Bazıları ise -hakkını yemeyelim- kafiyei tutturdıkları zaman ölçü ve durağı transit geçerek hece şiiri yazmadığını zanneder. Hele bir de rubaiyi sorsak ya duymadığını söyleyecek, duymuş ise “Evet, Ömer Hayyam’ın rubai yazdığını biliyorum.” diyecek. Öbür taraftan birisi çıkıp “Kadın ve şarap üzerine rubailer yazmıştır.” diye ahkâm kesecek utanma sınırlarını taşarak.

Aynı soruyu geleneği iyi bilen bir şaire ya da şair-i maderzada sorduğumuzda ise önümüze rubainin haritasını açacaktır.

Bu yazımda benim *şair-i maderzadım* Tacettin Şimşek ve *Kırk Aynada Gül Yankısı*¹ kitabından bahsedeceğim.

Şiire lise yıllarında başlayıp kırk yıldır kendini yenileyerek ve tekrara düşmeden şiirin çeşitli coğrafyalarında bıkmadan, usanmadan, yorulmadan hem kendini hem de beni gezdirir.

Hecenin bütün ölçülerini kullandığı gibi bu fakiri de meydana çağırarak “Sözün İzinde” başlığı altında bir kitaplık deyişme bile yapmıştır.

Serbest nazım yanında aruz ölçüsünün bütün kalıplarını kullanarak şiirler yazdığı yetmiyormuş gibi yüzlerce tahmis, mâni, tuyuğ, haiku, koşma, satranç, *Hüsn ü Aşk* vezninde dörtlülük ve çocuk şiiri yazmıştır. “Peki, bu kadar maharetli bir kalem neden çok tanınan bir şair değil?” dediğinizi duyar gibiyim. Tacettin Şimşek kendini seferde bilir, zaferi gönlünden geçirdiği de olur ama birinci işi seferdir. O kendine kahraman desinler diye yazmaz.

Tacettin Şimşek, hece ve aruz ölçüsüyle şiir yazmanın yanı sıra isterse konuşurken bile hece ve aruz ölçülerinde cümleler kurabilir. Yazıyı okurken “Yok daha neler!” diyorsanız diyebilirsiniz.

Önüne gelen şiirlerdeki fazlalığı, eksikliği, kafiyei, ölçüyü bakar bakmaz görebildiği gibi aruz ölçüsüyle yazılan şiirlerdeki aruz kusurlarını da anında gösterebilecek bir şair olduğundan benim de şair-i maderzadım -aynı zamanda ülkemizde kayıtlara girmeyen ama en çok (dört bine yakın) rubai yazan- Tacettin Şimşek hem yerli bir şair hem de kendini bu alanda yetiştirmiş ender şairler arasında sessiz sedasız yürüyerek geleceğe güzel eserler bırakacak bir şairdir.

¹Tacettin Şimşek, *Kırk Aynada Gül Yankısı*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 2021.

Hacı Bayram Veli Hazretleri yüzyıllar önce “*Vakti gelmeyince burçak yolunmaz.*” diye boşuna dememiş. Elbette her şairin bir kaderi olduğu gibi her şiirin de bir kaderi vardır. Şairin yazmış olduğu binlerce şiir -marifet iltifata tabi olunca- vakti geldiğinde okurunun karşısına çıkacaktır.

Tacettin Şimşek’in konuşurken bile isterse ölçülü konuşacağını söylemiştim. Kitabın adını okuyun lütfen: *Kırk Aynada Gül Yankısı*. Siz deyin sekiz ölçülü bir dize, ben diyeyim “*Mef’ûlü / mefâîlü / me*” (- . . / . - . - / -) ya da olur mu bilmiyorum ama ilk sekiz hecesi söylenen bir rubai vezniyle açılıyor kitabın kapağı.

Kitabın adı ile ilgili kısa bilgiler vermek istiyorum. Şair burada *Kırk Ayna* derken Kırk Hadis’i, *Gül Yankısı* derken de Efendimizi hem kadim geleneğimizde olduğu gibi güle benzetiyor hem de Kırk Hadis’ten yola çıkarak Türk edebiyatında ilk defa rubai tarzında yazdığı kırk şiirle kırklar arasına karışmaya cehd ediyor. İlave olarak edebiyat hayatının “kırkinci durağında erbain yazma” hayalini gerçekleştiriyor.

Bekir Sıtkı Erdoğan’ın “rubainin son ustası” ilan ettiği Tacettin Şimşek, bizim gibi düşünmüş olmalı ki, rubainin ne olduğu konusunda eksik bilgiye sahip okuyucular için “*Klasik şiir geleneğimizde rubai, tek bentten oluşan ve kendine özgü aruz kalıplarıyla “söylenen” nazım şekillerindendir. Anonim Türk halk edebiyatı ürünlerinden mâniye benzeyen rubai, sözlük anlamıyla “dörtlü / dörtlülük”, terim anlamıyla da “dört dizeden oluşan nazım” demektir. Mistik, felsefi, tasavvufi temalar çerçevesinde az sözle derin ve büyük bir düşünceyi söyleyebilme hüneri rubaide kendini gösterir. Rubainin ilk iki dizesi hazırlık niteliğindedir. Ana düşünce son iki dizede yoğunlaşır. Kendine özgü kalıplara sahip oluşu rubaiyi kıta, nazım ve tuyuğdan ayıran temel özelliktir.*” açıklamasını yapıyor kitabın hemen girişinde.

Bir vefa örneği olarak kitabını Ali Şir Nevai’den Necip Fazıl’a kadar manzum kırk hadis yazan bütün şairlere ithaf eden Tacettin Şimşek, klasik dönem şairlerinin izinden giderek Abdurrahman Cami’nin *Hadis-i Erba’in*’ini Türkçeye tercüme eden *Fuzûlî, Rihletî ve Münif* gibi üç usta şairi üç kıta ile buyur ediyor kitabına. Üç şair de “Sizden biriniz kendisi için sevdiğini kardeşi için de sevmekçe iman etmiş olmaz.” (Buharî, “İman”, 7; Müslim, “İman”, 71) hadis-i şerifini kıta nazım şekliyle Türkçeye kazandırmış. İşte bu üç ustanın en ustası Fuzûlî’nin kıtası:

*Mü’min olmaz kişi hakikat ile
Tutmayınca tarik-i terk-i hevâ
Her ne öz nefisine revâ görürse
Yâr u kardaşa görmeyince revâ (s. 3)*

Rahmetli Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu şiirin kapısından içeri girerken Besmeleyi şöyle şerh etmişti:

“Şol gökleri kaldıranın
Donatarak dolduranın
Ol deyince olduranın
Doksan dokuz adı ile”

Tacettin Şimşek de örnek aldığı bu ustanın Besmele şerhini rubai olarak şöyle söyler:

Kaldınsa kanatsız
tutuşup “Eyvah!” de!
İnsan dediğin
meraklı bir seyyah de!
Allah’ın adıyla al ye
bul ver yaşa öl
Her yerde her eyleminde
“Bismillah” de! (s. 6)

Şair, bilinçli bir tercihle dizeleri kırarak hem okuyuş rahatlığı sağlamak istemiş hem de rubaiyi serbest şiir gibi yazarak farklı bir söyleyiş geliştirmiş.

Bu tür rubaileri daha önce *Türk Edebiyatı*, *Türk Dili*, *Elif*, *Esmâ*, *Hece Taşları*, *Sühan*, *Harşit*, *Dil ve Edebiyat*, gibi dergilerde yayınlanmıştı. (Şairin öğrencisi ve meslektaşısı Ahmet Ziya Kahraman’la Ocak 2021’den itibaren iki ayda bir yayımlanan *Rubai* diye bir e-dergi çıkardığını da kaydedelim.)

Kırk Aynada Gül Yankısı’nda şair, öncelikle hadis-i şeriflerin tasdikiyle şiiri yücelterek işe başlıyor. Hazret-i Peygamber’in “Şüphesiz ki şiirin bazısında hikmet vardır.” (Buharî, “Edeb”, 90; Ebû Dâvud, “Edeb”, 87) hadisini hatırlatarak ve antik Yunan filozofu Platon’un *Devlet*’inden şairleri kovmasına karşılık “Bânet Suâd” kasidesini huzurunda okuyan Kâ’b bin Züheyr’i hırkasıyla ödüllendirip onurlandırmasına gönderme yaparak şiirin gönül dünyamızdaki ve medeniyetimizdeki ayrıcalıklı yerine vurgu yapıyor.

Bir şairin kitabıyla ilgili yazılan kısa ve özlü düşünceler aynı zamanda şairin şiirleri hakkında ipuçları veren derkenarlar gibidir.

Birkaç dakika zaman ayırıp şairin kitabına kitapçılardan ya da internet üzerinden ulaşanlar elbette kendileri derkenara yazacaklar ama tembel okurlara kılavuz olması açısından hem şairin seçmiş olduğu kırk hadisin her birinden aldığı ilhamla rubai şerhi olarak yazdıklarından gönlümüze dokunan bazı örneklerle sözü sürdürmek istiyorum.

“İnsanda bir organ vardır. Eğer o sağlıklı ise bütün vücut sağlıklı olur; eğer o bozulursa bütün vücut bozulur. Dikkat edin! O, kalptir.” (Buhârî, “İmân”, 39; Müslim, “Müsâkât”, 107)

Kalp Sağlamsa

Aşkın yeri yurdu tarifinden giderek
İnsan şu asil kalbe selam dursa gerek
Sağlamsa yürek bil ki beden sağlamdır
Çökmüş gibidir beden bozulmuşsa yürek (s. 7)

“Allah sizin dış görünüşünüze ve mallarınıza bakmaz; kalplerinize ve işlerinize bakar.” (Müslim, “Birr”, 34)

Allah Kalbe Bakar

Allah kimi gün Tûr’u yakar yalnızca
Nuruyla seven kalbe akar yalnızca
İnsanların endamına asla bakmaz
Eylem gözetir kalbe bakar yalnızca (s. 9)

“Müminlerin iman bakımından en mükemmeli, ahlâk bakımından en güzel olanıdır.” (Ebû Dâvud, “Sünnet”, 15; Tirmizi, “Radâ”, 11)

Önce Güzel Ahlak

İnsaflı olur makul olur haklı olan
Kalbinde muhabbet ve vefa saklı olan
İmamı en olgun kişi kimdir dersen
Derler ki odur en güzel ahlaklı olan (s. 13)

“Kişiye günah olarak, her duyduğunu başkasına söylemesi yeter.” (Ebû Dâvud, “Edep”, 80)

Dilden Gelen

İnsan ne bilir ruha ateş yaydığını
Fark etmese kalbinin yasak saydığını
Yetmez mi günah yangını bir kimse için
Dilden dile aktarması her duyduğunu (s. 25)

Kitaptaki bütün rubailer elbette bu şekilde dizilmiş değil. Başta da söylediğim gibi okuyucuya kolaylık olsun düşüncesi ile dizeler kırılarak sekiz dize hâlinde yazılmış. Varsın olsun bu da güzel bir şey ama ben yine de alıntılar yaparken bildiğim rubai kalıbı içinde almayı daha uygun buldum.

Kitapta Kırk Hadis seçildiği gibi yine kırk hadisin şerhi niteliğinde kırk rubai yer almaktadır.

Tacettin Şimşek Kırk Hadis’e kırk rubai yazdıktan sonra kitabı şöyle kapatır:

“Bizden”

Sözcükleri kumlardaki izdendir de!
Mizacı köpük köpük denizdendir de!
Ey şanlı Resul ismine kurban olayım
Mahşer günü nölür “O da bizdendir.” de! (s. 47)

Bu rubai, naat örneği olarak da okunabilir.

Süleyman Çelebi, Mevlid’inin bir bölümünde, “Her ki diler bu duada buluna/Fatiha ihsan ede ben kuluna” diye dolaylı olarak kendisinden sonraki nesillerden Fatiha bekliorsa Tacettin Şimşek de Efendimizden şefaatt diliyor. Ben de şairin duasına “âmin” diyerek başka rubaileri ile başka başka kitaplarda buluşmak istiyorum.

● Mehmet Avşar

Değirmenler

Hani, söğütlerin salkım dalları,
Üstüne dökülmüş değirmenlerin.
Suları, yukardan abaralarla,
Çarkına dökülmüş değirmenlerin.

Suya çapraz oturumu, yapısı,
Uçmuş duvarları göçmüş kapısı,
Direği, hezeni, ahşap çatısı,
Kırılıp dökülmüş değirmenlerin.

Kabuk tutmaz yüreğinin yarası,
Efkâr basmış akşam, yanmış çirası,
Senelerce süren her macerası,
Şiire dökülmüş değirmenlerin.

Devlipi devrilmiş bilen, gören yok
Şakşakısı susmuş, bir ses veren yok
Arayan yok, hatırını soran yok,
Yorulup dökülmüş değirmenlerin.

Semazenler gibi düşmüş başları,
Yarım kalmış sevdaları, düşleri,
Bir ahenkle dönen taşın sesleri,
Ruhuna dökülmüş değirmenlerin.

İşte değirmenin perişan hali,
Bilmem ki kimleri tutar vebali,
Hazan görmüş sarı yaprak misali,
Taşları dökülmüş değirmenlerin.

Yanık, yıkık nice adları vardı,
Yazın ambarları dolup taşardı,
Hiç olmasa bir tanesi yaşardı,
Helvası dökülmüş değirmenlerin.

